

Lescha da votaziuns e d'elecziuns digl cumegn da Surses

Cuntign

Pagina

I. Determinaziuns generalas

(Art. 1 - 10)

A. Validitad (art. 1)

3

B. Register electoral (art. 2)

3

C. Preparaziun ed execuziun dallas votaziuns ed elecziuns (art. 3 - 8)

3

D. Erueir igls resultats (art. 9 - 10)

4

II. Votaziuns

(Art. 11)

5

III. Elecziuns

(Art. 12 - 18)

5

IV. Determinaziuns finalas

(Art. 18bis - 20)

7

Relaschea sen la basa d'art. 29 dalla constituziun communal digls 16 d'avost 2015.

Denominaziuns da persungas, funcziuns e professiuns ainten chesta lesscha sa refereschan a tottas schlattagnas, schinavant tgi sa resulta navot oter digl senn dalla lescha.

I. DETERMINAZIUNS GENERALAS

A. Validitad

Validitad

Art. 1

¹ La lescha preschainta regla la procedura d'elecziuns e votaziuns tgi on da neir fatgas tenor constituziun communal antras igl cumegn d'urna.

² Per votaziuns a caschung dalla radunanza communal valan las disposiziuns generalas agl senn da chella lescha.

B. Register electoral

Register electoral

Art. 2

¹ La controlla d'abitants magna igl register dallas persungas cun dretg da votar domiciliidas aint igl cumegn. Persungas cun dretg da votar pon aveir invista da tot taimp aint igl register electoral. Recurs cunter ena betg-recepciun aint igl register electoral on da neir inoltros alla suprastanza communal.

² Igl register electoral vign repasso avant mintga votaziun.

C. Preparaziun ed execuziun dallas votaziuns ed elecziuns

Distribuziun digl attest e digl material da votar

Art. 3

Las persungas cun dretg da votar purtadas aint igl register electoral survignan igl material da votar digls sarvetschs d'abitants aglmanc 14 deis avant la votaziun all'urna ansemen cugl attest da votar.

Votaziun all'urna

Art. 4

La suprastanza communal fixescha ainten tge lis e da tge ouras tgi egna u ples urnas vignan exponeidas. Ella risguarda lotiers igls basigns dallas persungas cun dretg da votar. Mintga urna stò neir surveglada d'aglmanc dus persungas tgi vignan destinadas dalla suprastanza communal.

Votaziun

Art. 5

¹ Persungas cun dretg da votar pon votar cunsignond igl attest da votar u persunalmaintg all'urna u cun tarmetter per posta.

² La votaziun an scretg è lubeida siva tg'ins ò retschet las actas da votaziun. Ella pò succeder per posta u antras pattar ainten las stgaffas da brevs tgi vignan inditgeidas dalla suprastanza communal. Votaziuns an scretg ston esser tar l'administraziun communal igl pi tard anfignen la sarada dall'urna igl de d'elecziun u votaziun.

³ Persungas cun dretg da votar, impedeidas permanentamaintg antras invaliditad u per en oter muteiv d'exequir sezzas la votaziun, pon autorisar lotiers ena persunga cun dretg da votar tenor agen giaveisch.

⁴ Detagls pertutgont la votaziun an scretg e pertutgont la substituziun d'invalids determinescha igl dretg cantunal.

Biro electoral

Art. 6

1. Organisaziun

La suprastanza communal eligia en biro electoral e destinescha igl president ed igl actuar da chel biro. Agl biro electoral vign assigna igl domber necessari da dombravouschs. Tar elecziuns e votaziuns pò igl biro electoral neir amplifitgia cun igl persunal da cumegn per funcziuns d'ageid.

Art. 7

2. Pensums

¹ Igl biro electoral eruescha igl resultat dalla votaziun u elecziun. El registrescha igl domber total dallas persungas cun dretg da votar, igls cedels electorals e da votar antros, igls cedels veids, nunvalevels e valevels, tar elecziuns igl domber dallas vouchs digls candidats, e tar votaziuns davart ena tgossa las vouchs EA e NA. Igl biro electoral decida pertutgont la valevladad da cedels electorals e da votar e vouchs.

² Igl president digl biro electoral è responsabel per l'emissiun ed examinaziun periodica dalla plenipotenza per la substituziun d'invalids.

Art. 8

3. Protocol e publicaziun

Da mintga votaziun ed elecziun magna igl biro electoral en protocol. Igl resultat da votaziuns ed elecziuns vignan publicitgias tenor usit local.

D. Erueir igls resultats

Cedels electorals
e da votar
nunvalevels

Art. 9

1. An general

¹ Cedels electorals e da votar betg uffizials u tals tgi n'èn betg amplanias or a mang, tgi cuntignan objecziuns tgi violeschan l'onour u cuntignan caracterisaziuns evidentas, èn nunligibels u mossan er schiglio nigra clera manifestaziun dalla voluntad, èn nunvalevels.

² La votaziun an scretg è nunvalevla, schi igl attest da votar n'è betg sottascretg u schi la cuverta da cunsigna aintra mengia tard.

Art. 10

2. Tar elecziuns

¹ Cedels electorals tgi portan pi pacs noms tgi persungas an elecziun, èn valevels. Cedels da votar tgi portan duple noms tgi persungas an elecziun, èn er valevels. Scu vouchs nunvalevlas stretga igl biro electoral igl ampren tot igls candidats tgi n'èn betg elibigels e siva igls noms ennumerats alla fegn, schinavant tg'igl èn danvanz. Ena vouch inditgeida per ena persunga betg eligibla u tgi sa referescha ad en nom tg'igl cedel da votar cuntigna gio (cumulaziun) u tgi lascha nescher en dubi mutivo dalla persunga manageda, è nunvalevel; igl nom pertutgia vign stritgia.

² Cedels electorals tgi sa refereschan a „chel u chels d'anfignen ossa“ u an senn sumigliant, èn nunvalevels.

II. VOTAZIUNS

- Pluralitad absoluta
- Art. 11**
- ¹ En project da votaziun è accepto schi igl domber dallas vuschs EA surpassa igl domber dallas vuschs NA. Cedels da votar veids e nunvavelevs na vignan betg dumbros.
- ² Tar egualitad dallas vuschs è igl project refuso.

III. ELECZIUNS

- Datum dallas elecziuns communalas
- Art. 12**
- ¹ Las elecziuns communalas on li conform alla constituziun mintgamai ainten la sagonda mesadad digl onn.
- ² La suprastanza communalas fixescha igl datum dallas elecziuns communalas e publichescha tal aglmanc otg emdas avant las elecziuns aint igls organs da publicaziun digl cumegn.
- ³ En eventual sagond scrutini ò li mintgamai igl pi bod quatter emdas siva digl ampren. La suprastanza communalas fixescha igl datum precis. Per las propostas d'elecziun digl sagond scrutini valan las determinaziuns conformas agl ampren scrutini.

- Modus d'elecziun
- a) suprastanza communalas
- Art. 12bis**
- Las elecziuns per igls commembers dalla suprastanza communalas on li an etappas ed an en turnus da mintgamai dus onns. Igl mastral e dus commembers da suprastanza vignan eligias igl madem taimp, igls ulteriours dus commembers da suprastanza stattan dus onns pi tard an elecziun.
- b) Cunsegl da scola e cumischung da gestiun
- Igls quatter commembers digl cunsegl da scola ed igls treis commembers dalla cumischung da gestiun vignan eligias mintgamai igl madem taimp. L'elecziun vign fatga ansemen cun l'elecziun digl mastral e da dus commembers da suprastanza.

- Propostas electoralas
- Art. 13**
- ¹ Parteidas politicas, otras gruppaziuns e persungas singulas cun dretg da votar an cumegn pon inoltrar propostas electoralas anfignen igl 30avel de avant igl termin dallas elecziuns. Ellas ston esser surdadas anfignen igl pi tard allas 17.30 da chel davos de alla canzleia communalas. Propostas tgi aintran pi tard èn nunvavelevs.
- ² Las propostas electoralas pon neir surdadas an globo per tottas instanzas u separadamaintg per ena singula instanza communalas.
- ³ Las propostas electoralas on da neir inoltradas an scretg. Cun lour sottascripziun sen la proposta electorala testifitgeschan igls candidats lour prontadad d'acceptar en'elecziun eventuala.
- ⁴ Ena proposta electorala na dastga betg cuntigneir daple candidats tgi posts libers. Igls candidats ston neir inditgias mintgamai cun nom, prenom, onn da naschientscha, adressa exacta e professiun.
- ⁵ En candidat pò neir proponia per diversas instanzas; la candidatura scu mastral e scu commember da suprastanza è admissibla. Per cass d'ena elecziun ainten ples instanzas vo an vigour art. 18.
- ⁶ Propostas electoralas per igl ampren scrutini valan er per igl sagond, schinavant tg'igl candidat na reteira betg la sia candidatura.

⁷ Igl biro electoral examinescha l'eligibladad digls candidats. La canzleia communalà pò dar infurmaziuns pertutgont las propostas electorales tgi èn antradas.

Elecziun taciturna

Art. 13bis

¹ Cun excepziun digl mastral e digls ulteriours commembers dalla supranza communalà è pussebla en'elecziun taciturna per tot las elecziuns tgi on da neir fatgas tenor la constituziun agl cumegn d'urna.

² Ella vign applitgeida tar

1. sagonds scrutinis e tar
2. elecziuns complementaras

³ En'elecziun taciturna vign reuscheida, schi

1. igl domber digls candidats proponias valevlamaintg surmonta betg igl domber digls posts tgi èn da surdar ed
2. i dat nignas raschungs d'exclusiun tenor art. 14 dalla constituziun communalà tranter singuls candidats proponias per elecziuns tgi on li igl madem mument per la madema autoritad u tranter en candidat proponia ed ena persunga tgi è gio an uffezi.

⁴ Èn tenor alineà 3 cefra 1 proponias pi pacs candidats, tgi chegl tg'èn da surdar posts, ò li sessour en sagond scrutini liber. Eligia è alloura, tgi tgi obtigna las ples vouchs.

⁵ La canzleia communalà decida immediatamaintg davart la reuscheida dall'elecziun taciturna e publitgescha la decisiun aint igl organ da publicaziun digl cumegn.

Cedels electorals

Art. 14

¹ Ansemen cun las propostas electorales verifitgeidas survign mintga persunga cun dretg da votar mintgamai en cedel electoral per las diversas elecziuns. Igl cedel electoral cumpeglian ena lengia per l'elecziun digl mastral, dus lengias per l'elecziun respectiva digls dus commembers da supranza, treis lengias per l'elecziun dalla cumischung da gestiun e quatter lengias per l'elecziun digl cunsegl da scola. Angal chels cedels èn valevels scu cedels electorals uffizials. Mintga persunga cun dretg da votar noda sen chels cedels electorals igls candidats tg'ella vot eliger.

² Eligibels èn angal candidats enumeros sen las glistas da candidats repassada. Cumulaziun n'è betg lubeida.

Resultat dall'elecziun
1. scrutini

Art. 15

a) Mastral

Per l'elecziun digl mastral dovrigl aint igl 1. scrutini la pluralitad absoluta digls cedels electorals valevels. La pluralitad absoluta vign calculada analog a chella digls ulteriours commembers d'istanzas tenor igl bustab b) suandont.

b) Ulteriours commembers d'istanzas

Per l'elecziun digls commembers dallas ulteriouras istanzas communalas dovrigl aint igl 1. scrutini la pluralitad absoluta digls cedels electorals valevels. La somma dallas vouchs da candidats tgi resta siva deducziun dallas vouchs veidas e nunvalevlas vign parteida tras igl domber dobel digls mandats libers. Igl resultat arrundo sen la proxima cefra antiera furma la pluralitad absoluta. Schi ples persungas tgi mandats libers on contanschia la pluralitad absoluta, valan scu eligeidas chellas persungas cun las pi bleras vouchs.

Resultat dall'elecziun
2. scrutini

Art. 16
a) Mastral
Per l'elecziun digl mastral dovrigl aint igl sagond scrutini la pluralitad relativa digls cedels electorals valevels.

b) Ulteriours commembers dalla suprastanza communal e d'instanzas communalas
Per l'elecziun digls ulteriours commembers dalla suprastanza communal e dallas ulteriouras instanzas communalas dovrigl aint igl sagond scrutini la pluralitad relativa digls cedels electorals valevels.

Egualitad dallas
vouschs tar elecziuns

Art. 17
¹ Per cass d'egualitad dallas vouschs an affars d'elecziun decida la bistgetta, schinavant tgi nign candidat sa reteira anfignen allas 12.00 digl proxim lavarde antras ena declaraziun an scretg inoltrada alla canzleia communal.

² La bistgetta succeda antras igl biro d'elecziun e votaziun.

Elecziun ainten
ples uffezis

Art. 18
¹ Schi ensatgi vign eligia an divers uffezis, tgi sa sclodan l'egn l'oter, stò el sa decider dalunga per l'egn u l'oter uffezi.

² Schi existan muteivs d'exclusiun agl senn dalla constituziun communal e dalla lescha da cumegn cantunala, è chella persunga eligeida tgi ò obtignia ainten la madem'elecziun las pi bleras vouschs. Sch'igls candidats on obtignia madem bleras vouschs, decida la bistgetta.

IV. Determinaziuns finalas

Dretg subsidiar
applicabel

Art. 18bis
Per las elecziuns e votaziuns vign applitgia subsidiarmaintg igl dretg cantunal an moda complementara.

Antrada an vigour

Art. 19
Chella lescha vo an vigour cun l'approvaziun antras la radunanza communal e cun la cundiziun tgi la constituziun communal vigna approvada siva all'urna sen igl 1. da schaner 2016.

Tar las elecziuns communalas digls 20 da settember 2015 vign applitgia chella lescha.

Disposiziun
transitoria

Art. 20
Cun la revisiun parziala pertutgont igl art. 12bis vign introduceida l'elecziun an etappas dalla suprastanza communal. La dirada d'uffezi digls commembers dallas autoritads tgi èn nias eligias per la perioda d'uffezi 2020-2023 vo a fegn per igl mastral e dus commembers da suprastanza scu er per igls commembers digl cunsegl da scola e dalla cumischung da gestiun an moda ordinaria igls 31-12-2023.
Per dus commembers da suprastanza vo la perioda d'uffezi a fegn an moda extraordinaria gio igls 31-12-2021.

Approvo dalla radunanza communal digls 27 da fanadour 2015.

Revisiuns parzialas èn neidas approvadas dalla radunanza communal digls 10 da matg 2021 e digls 2023. Las revisiuns parzialas aintran an vigour mintgamai per data digl conclus.

Per la suprastanza communal Surses

Igl mastral:

Igl scrivant da cumegn:

.....
Leo Thomann

.....
Beat Jenal

Tabella dallas modificaziuns - tenor conclus

Conclus	Antrada an vigour	Elemaint	Modificaziun
27-07-2015	01-01-2016	decret	amprema versiun
10-05-2021	10-05-2021	art. 3	midada
10-05-2021	10-05-2021	art. 8	midada
10-05-2021	10-05-2021	art. 12 ^{bis}	integraziun
10-05-2021	10-05-2021	art. 13 al. 1	midada
10-05-2021	10-05-2021	art. 14 al. 1	midada
10-05-2021	10-05-2021	art. 19	midada
10-05-2021	10-05-2021	art. 20	integraziun
26-06-2023	26-06-2023	art. 1 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 6	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 7 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 9 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art.10 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 10 al. 2	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 11 al. 1	midada
26.06.2034	26-06-2023	art. 11 al. 3	aboliziun
26-06-2023	26-06-2023	art. 12 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 12 al. 2	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 13 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 13 al. 7	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 13 ^{bis}	integraziun
26-06-2023	26-06-2023	art. 14 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 15 a)	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 15 b)	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 16 b)	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 17 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 18 al. 1	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 18 al. 2	midada
26-06-2023	26-06-2023	art. 18 ^{bis}	integraziun